

STOCKHOLMSKÄLLAN

Yrkesarbetande kvinnor inget nytt

Att bondkvinnor har slitit hårt i alla tider vet man ju. Men gick alla stadskvinnor före 1950-talet hemma och försörjdes av sina män? Nej, knappast.

I Stockholms stadsarkiv förvaras handlingar om arbetande stockholmskvinnor som arbetade som fyrverksarbetare, på byggen, i fabriker, som lärarinnor, tidningsreportrar, sömmerskor, författare, modister, skådespelare och mycket mer.

Man hittar uppgifter om arbetande stockholmskvinnor i anställningsrullor och i handlingar som rör deras barn. När arbetstiden var tolv timmar om dagen och det inte fanns dagis måste ensamstående mammor ackordera ut sina barn, eller skriva in dem på barnkrubbor eller arbetsstugor.

Detsamma gällde kvinnor vars man var sjuklig, eller det

alla vanligaste – hade så låg lön att han inte kunde försörja sin familj ensam.

Så här skrev författaren Ernst Thörnberg 1935: ”Kvinnor på textilfabriker, kvinnor i bagerier och bokbinderier, kvinnor vid byggen och stuvning väckte inte det uppseende, alstrade ej den förargelse som kvinnor vid verkens bord och luckor. Vi flytta oss tillbaka till 1880-talets Stockholm. Träskornas klapper mot stenarna smällde... när klungor av dalkullor skvalpade ut ur bryggerierna... Naturligtvis skulle fruntimmer, kullor och andra, arbeta i sitt anletes svett för sitt och de sinas uppehälle.”

Varför lever då åsikten så starkt att kvinnor trädde ut på arbetsmarknaden först under andra halvan av 1900-talet?

Man kan börja med att se tillbaka på svenska lagar och förordningar vad gäller arv

”Naturligtvis skulle fruntimmer, kullor och andra, arbeta i sitt anletes svett för sitt och de sinas uppehälle.”

och förmyndarskap. Ända fram till 1845 ärvde döttrar bara hälften av vad söner ärvde.

Och fram till 1863 var kvinnor omyndiga. Före äktenskapet var det fadern, och efter var det maken som ansvarade för allt hon gjorde och allt hon ägde. Bara som änka fick hon full myndighet över sig själv.

År 1863 blev alla kvinnor myndiga i och med sin 25-årsdag, och 1884 sänktes myndighetsåldern till samma nivå som för män – 21 år. Men om hon gifte sig hamnade hon under

sin makes förmyndarskap. Det dröjde ända till 1920 innan en vuxen gift kvinna ansågs myndig.

Mannen sågs under hela denna tid som ensam familjeförsörjare. Hustrun ansågs inte kunna ta ansvar för sin egendom, sina barn, sitt liv – eller sitt arbete – som en man. Hon fick därför bara hälften av mannens lön, och kvinnors arbete sågs som en bisyssla till mannens.

När hon gifte sig upphörde hon att betecknas med sin yrkestitel och benämndes med makens yrke som t.ex. ”järnarbetarhustru”. Hon kunde t.o.m. få sig tilldelad femininformen för sin makes yrke – ”doktorinnan”.

Därmed försvann också kvinnors yrkesidentitet ur källorna och det är lätt att tolka detta som att kvinnor inte arbetade.

Pia Höijer Gogman

KVINNOR I ARBETE. Sister Hanna Rutberg med barn från barnhemmet Soeurs de Charité på sommarnöje 1922. Fotograf: Okänd. (Stockholms stadsarkiv)

Kontorsarbetare vid nykterhetsnämndens expedition vid Kungsholms torg, 1930. Fotograf: Okänd. (Stockholms stadsarkiv)

LÄS MER OM DET GAMLA STOCKHOLM PÅ STOCKHOLMSKÄLLAN - WWW.STOCKHOLMSKALLAN.SE

Fastighetsbyrå

fastighetsbyran.se

HAMMARBY SJÖSTAD 08-452 29 50

Swedbank

3:a Hammarby Sjöstad

Utgångspris 3 595 000:-
Boyta 81 kvm
Avgift 5.182:-/mån inkl VVA
Adress: Aktergatan 23, 2 tr, hiss finns.
Visas sön 10/4 12.00-12.45 och mån 11/4 18.00-18.30
Sms:a: FB 1441-10231 till 72456 för beskrivning

Ljus 3:a med balkong i söderläge med sol från förmiddag till kväll. Fönster från golv till tak som ger ett härligt ljusinsläpp. Fantastisk utsikt över Sickla kanal, Parterren och Hammarbybacken. Ljust och fräscht helkaklat badrum med spotlights i taket och golvvärme. En lägenhet ni kommer att trivas i. Webbnr: 1441-10231.

3:a Hammarby Sjöstad

Utgångspris 2 995 000:-
Boyta 69,5 kvm
Avgift 4.969:-/mån inkl VVA
Adress: Båttbyggargatan 5, 5 tr, hiss finns.
Visas sön 10/4 15.00-15.45 och mån 11/4 17.30-18.00
Sms:a: FB 1441-10073 till 72456 för beskrivning

Sjönära bostad i prisbelönt fastighet med två stora balkonger. Sol från morgon till kväll på någon av balkongerna samt sjöutsikt. Yteffektiv och öppen planlösning. Härligt ljusinsläpp genom de stora fönsterpartierna. Två gemensamma takterrasser i föreningen. Avgiftsänkning kommer i juli. Välkomna! Webbnr: 1441-10073.

3:a Hammarby Sjöstad

Utgångspris 2 595 000:-
Boyta 64 kvm
Avgift 3.451:-/mån inkl VVA
Adress: Hammarby Allé 105, 2 tr, hiss finns.
Visas sön 10/4 13.30-14.30 och mån 11/4 19.00-19.30
Sms:a: FB 1441-5635 till 72456 för beskrivning

Otroligt ljus och yteffektiv lägenhet. Delvis inglasad balkong på c:a 20 kvm med en härlig utsikt över den vackra innergården och dess grönska. Ljust målade väggar och genomgående parkettgolv. Takhöjd om 2,74 m. Centralt läge i Sjöstaden med närhet till gratisfärjan och tvärbanan. Välkomna! Webbnr: 1441-5635.

2:a Hammarby Sjöstad

Utgångspris 2 795 000:-
Boyta 71 kvm
Avgift 3.728:-/mån inkl VVA
Adress: Lugnets Allé 36, 3 tr, hiss finns.
Visas sön 10/4 12.00-13.00 och mån 11/4 17.30-18.00
Sms:a: FB 1441-10202 till 72456 för beskrivning

Fin och stor 2:a med bra läge i Hammarby Sjöstad. Ljust och luftigt vardagsrum med stora fönster mot innergården. Delvis öppen planlösning mot kök och matplats. Ombonat kök med matplats för många. Ekparkett i alla rum. Balkong i söder mot innergården, sol från em till sen kväll. Webbnr: 1441-10202.